

Posudek na bakalářskou práci *Terezy Mičkové*
David a Bat-šeba:
Převyprávění choulostivého biblického příběhu dětem

Tato práce vznikala téměř jeden rok, studentka se postupně rozhodovala pro konkrétní téma a volila si adekvátní metodu jeho zpracování. Od původního nápadu studovat, jak je převyprávována Bible pro děti, se slečna Mičková rozhodla zaměřit se na příběh Davida a Bat-šeby – příběh o hříchu a o nevěře, tedy příběh, který se dětem nepřevyprávuje právě snadno. Jako hlavní metodu zvolila textovou analýzu, pečlivě také definovala vzorek, kterému se bude věnovat (tedy dnes v knihovně běžně dostupné dětské Bible).

V rámci bakalářských prací na FHS jde možná o práci trochu nezvyklou, protože je založená pouze na textové analýze. V metodologické části a zvláště pak v samotném závěru nicméně studentka ukazuje, že je seznámena také s dalšími metodami vědeckého bádání, které by vhodně doplnily její výzkum, na které jí ale v rámci bakalářské práce již nezůstal prostor. Komparativní analýza textů a např. rozhovorů s faráři či dětmi (které studentka navrhuje na str. 61) by jistě byla velmi zajímavá. Souhlasím však se studentkou, že výzkum tohoto druhu by jí nedovolil zabývat se textovou analýzou do takové hloubky, jako se jí to daří nyní. Její rozhodnutí vydat se pouze po jedné z možných cest považuji za moudré: její práce tak není povrchní a nesměřuje pouze k očekávatelným všeobecným závěrům.

Studentka se zaměřuje na téma hříchu a možností jeho představení dětem, což velmi hezky představuje ve svém úvodu a náležitě se k této problematice vrací v závěru. Mezitím se však zabývá celou řadou dalších otázek a problémů. Přehledně představuje svou metodologii i sekundární prameny, ze kterých vycházela. Sama si dohledala dvě diplomové práce na podobná témata a kriticky je hodnotí. Vždy pečlivě vysvětluje, čím se ve své práci zabývat nebude a proč. Jádro bakalářské práce tvoří popis materiálu doprovázen kritickými připomínkami a hodnoceními. Nakonec pak studentka poukazuje na svá nejdůležitější pozorování a formuluje závěry, které z nich plynou, své názory, i témata k dalšímu studiu.

Prací se prolíná problematika adaptace. Studentka nejprve adaptaci jako takovou, poté se podrobně (a s použitím zahraničních sekundárních pramenů) věnuje problematice adaptace Bible. V průběhu práce s tímto pojmem operuje a sama několikrát prozrazuje svůj názor na konkrétní text, explicitně však otázku, v čem spočívá „dobrá“ či „špatná“ adaptace klade pouze opatrně (např. v závěru na str. 58). Nemyslím si, že by to v práci chybělo (již proto, že žádná snadná odpověď zřejmě neexistuje) spíš toto téma navrhuji jako jedno z možných při obhajobě.

Mnohou případnou kritiku studentka již předjímá ve vlastním textu. Např. lze zpochybnit její rozdělení materiálu podle toho, zda má příběh o Davidovi a Bat-šebě samostatný název, či ne. Zajímavé by jistě bylo sledovat převyprávění tohoto příběhu vzhledem ke věku dětí, kterým je určen. Studentka ale svoji volbu úspěšně obhájí tím, že věk dětí v naprosté většině nebyl v knihách udán, musela by jej tedy stanovit odhadem, čímž by její práce ztratila na objektivitě. Její rozdělení materiálu je přinejmenším jednoznačné. Vede sice k jistému opakování, to ale podle mého názoru nepřekračuje únosnou míru.

Všechny tři přílohy práce jsou zcela namístě: text daného příběhu tak, jak je prezentován v Bibli (v českém ekumenickém překladu) tvoří základní referenci k celé práci. Neslouží jen k osvěžení paměti čtenáře, který jej snad pozapomněl, ale je základním bodem ve srovnání jazyka, stylu, rozsahu a zpracování jednotlivých témat v dětských biblích. Druhé dvě přílohy názorně představují rozdíly v jednotlivých dětských biblích. Navrhla bych snad jen přemístit text o hříchu z přílohy 2 do přílohy 3, a spojit popisy biblí 10 a 11, které jsou až na název a rok vydání totožné, není tedy třeba jejich obsah v tabulce opakovat.

Velmi pozoruhodný a snad i anti-intuitivní je studentčin závěr: „Souhrnně se ukazuje, že čím kratší příběh... tím více spojovacích vět, vysvětlování a termínů, které se liší od biblických“ (str. 59). Studentka vyznívala, že čím kratší byla daná adaptace, tím byla Bibli vzdálenější. Jak se ukazuje v celé bakalářské práci, biblický příběh o Davidovi a Batsébě je příběh nejen velmi spletitý, ale také velmi pečlivě vystavěný. Nelze z něj jen tak něco vynechat – jakýkoli z jeho přesně tvarovaných stavebních kamenů po sobě zanechá díru, kterou pak převypravovatelé musejí všelijak složitě zakrývat, což vede ke zkreslování, kterému se autoři delších převyprávění vyhnou snáze.

Tato práce má jednu významnou a ojedinělou vlastnost: studentka ke svému materiálu přistupuje s pokorou i s otevřeností. Nedělá ze své práce ani více ani méně než čím je – nedrží se opatrně na okraji, ani neskáče po hlavě dolů. Nepřichází s přemrštěnými závěry. Daří se jí naslouchat textům a zároveň vnášet vlastní podněty. V celé práci cítíme její osobní přístup, který ale funguje spíše jako motivace a dodává jejímu textu na poutavosti, nijak nenarušuje samotné bádání nebo metodu.

V neposlední řadě je namístě vyzdvihnout stylistickou obratnost a jazykovou správnost jejího textu – aspekty, které nejsou u bakalářských prací na FHS ani zdaleka samozřejmostí. Práce se (navzdory mnoha popisným pasážím) čte dobře, vzbuzuje ve čtenáři zájem a důvěru.

Celkově je podle mého názoru práce vyjíměčně povedená. Studentka prokazuje, že je schopná pracovat s primárními i sekundárními prameny a zároveň samostatně uvažovat. Představuje zde velmi zajímavý materiál a témata společně s vlastními pozorováními a závěry, které otvírají další otázky. Zároveň se zdá, že ji samotnou bádání těšilo a obohatilo. A tak to má být. Navrhuji hodnocení **výborně**.

v Praze, 5. 6. 2010

Lucie Doležalová, Ph.D.
FHS a FF UK
lucie.dolezalova@fhs.cuni.cz
tel.: 605-758079